

TRƯỜNG ĐẠI HỌC GIAO THÔNG VẬN TẢI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Chương 5

KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VÀ CÁC QUAN HỆ LỢI ÍCH KINH TẾ Ở VIỆT NAM

Biên soạn: Th.S Lê Anh

5.1. KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở VIỆT NAM

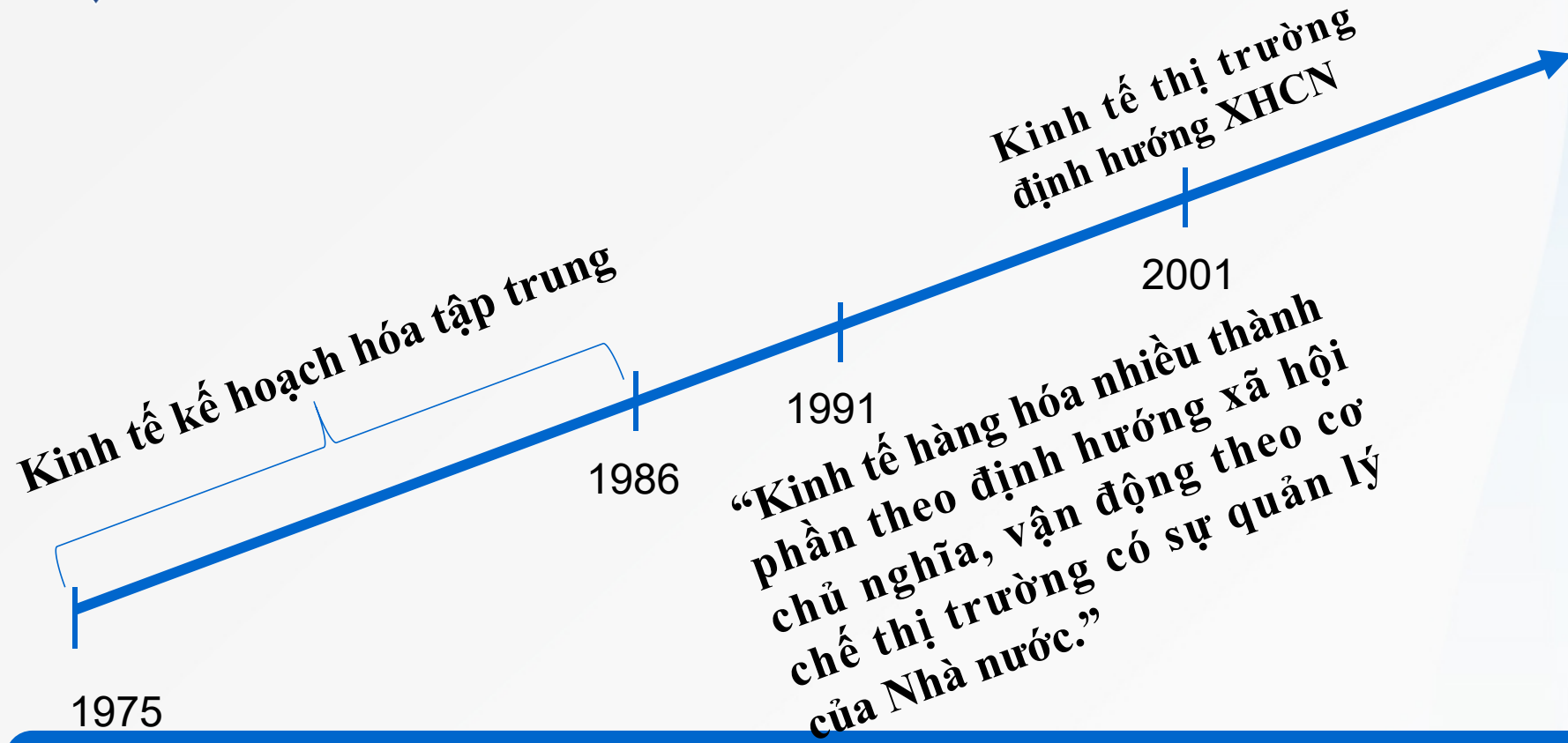
5.1.1. Khái niệm kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

5.1.2. Tính tất yếu khách quan của việc phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

5.1.3. Đặc trưng của kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

5.1.1. Khái niệm kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa Việt Nam là nền kinh tế vận hành đầy đủ, đồng bộ theo các quy luật của kinh tế thị trường, đồng thời bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa phù hợp với từng giai đoạn phát triển của đất nước. Đó là nền kinh tế thị trường hiện đại và hội nhập quốc tế; có sự quản lý của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo, nhằm mục tiêu "dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh". (VK DH XII)

5.1.2. Tính tất yếu khách quan của việc phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

Đảm bảo phù hợp với quy luật phát triển kinh tế khách quan của lịch sử

Do tính ưu việt của kttt trong thúc đẩy phát triển

Đảm bảo phù hợp với nguyện vọng của đại đa số nhân dân.

5.1.3. Đặc trưng của kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

Về mục tiêu

“Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”

Về quan hệ sở hữu và thành phần kinh tế

“Có nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, trong đó kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo, kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng của nền kinh tế. Doanh nghiệp nhà nước giữ vị trí then chốt và là một lực lượng vật chất quan trọng của kinh tế nhà nước. Kinh tế nhà nước, kinh tế tập thể cùng với kinh tế tư nhân là nòng cốt để phát triển một nền kinh tế độc lập, tự chủ. Các chủ thể thuộc các thành phần kinh tế bình đẳng, hợp tác, cạnh tranh cùng phát triển theo pháp luật.”

Về quan hệ quản lý

“Có sự quản lý của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo. Nhà nước đóng vai trò định hướng, xây dựng và hoàn thiện thể chế kinh tế; tạo môi trường cạnh tranh bình đẳng, minh bạch và lành mạnh; sử dụng các công cụ, chính sách và các nguồn lực của Nhà nước để định hướng và điều tiết nền kinh tế, thúc đẩy sản xuất, kinh doanh và bảo vệ tài nguyên, môi trường; phát triển các lĩnh vực văn hoá, xã hội.”

Về quan hệ phân phối

“Thị trường đóng vai trò chủ yếu trong huy động và phân bổ có hiệu quả các nguồn lực, là động lực chủ yếu để giải phóng sức sản xuất; các nguồn lực nhà nước được phân bổ theo chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phù hợp với cơ chế thị trường. Thực hiện phân phối chủ yếu theo kết quả lao động, hiệu quả kinh tế, đồng thời theo mức đóng góp vốn cùng các nguồn lực khác và phân phối thông qua hệ thống an sinh xã hội, phúc lợi xã hội.”

5.2. Hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

- Sự cần thiết phải hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

5.2.2.

- Nội dung hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

5.2.1. Sự cần thiết phải hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

“Thể chế là toàn bộ những quy tắc ràng buộc do con người tạo ra đối với cấu trúc các tương tác chính trị, kinh tế và xã hội.”

“Thể chế kinh tế là toàn bộ những quy tắc ràng buộc do con người tạo ra đối với cấu trúc các tương tác kinh tế nhằm điều chỉnh hành vi các chủ thể kinh tế.”

“Thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là những quy tắc chính thức (đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của nhà nước) đảm bảo cho nền kinh tế vận hành đầy đủ, đồng bộ theo các quy luật của kinh tế thị trường, đồng thời bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa phù hợp với từng giai đoạn phát triển của đất nước, nhằm hướng đến mục tiêu "dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

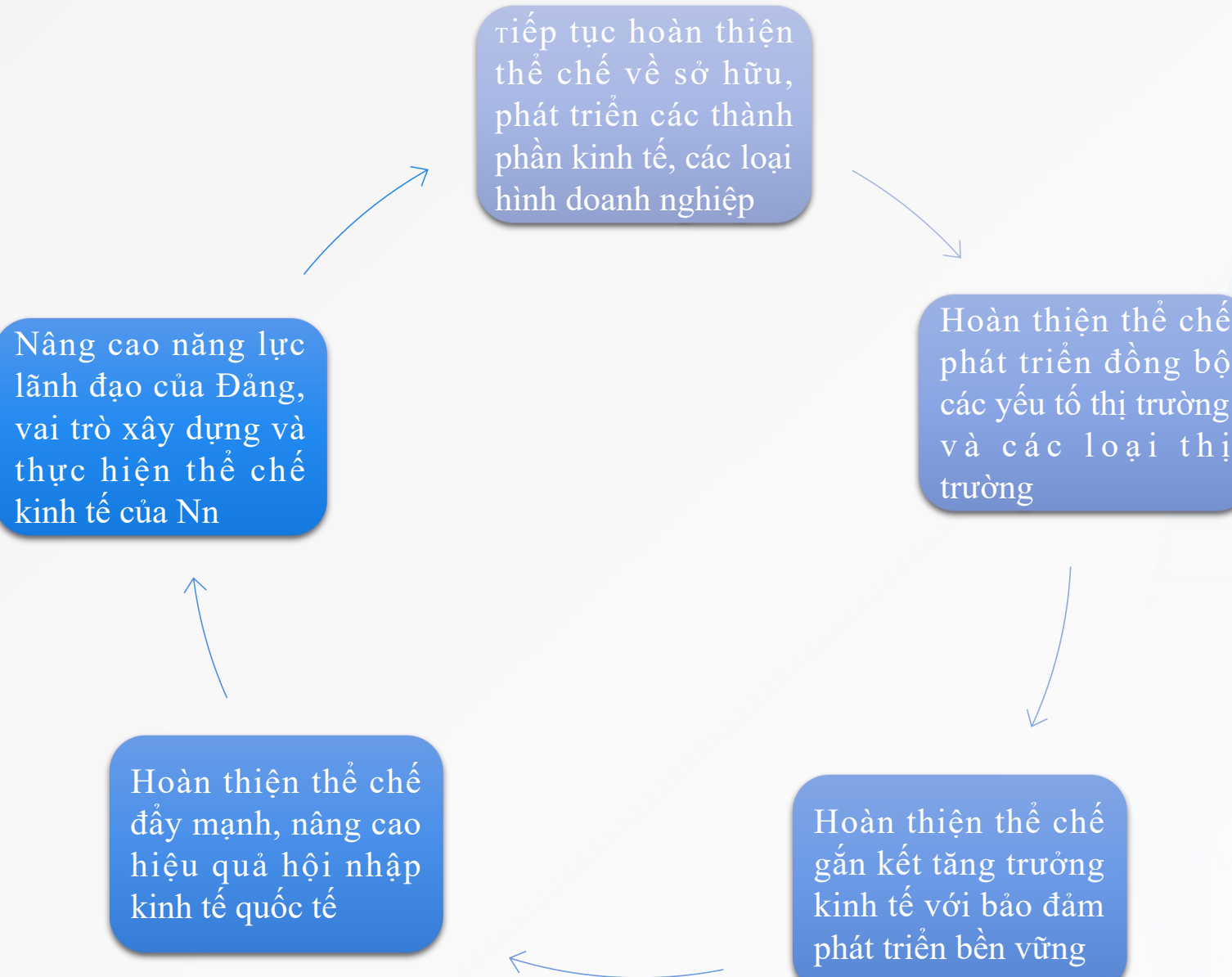
5.2.1. Sự cần thiết phải hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam

5.2.2. Nội dung hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

5.3. Lợi ích kinh tế và các quan hệ lợi ích kinh tế

Lợi ích là một trong những động lực quan trọng thúc đẩy con người tham gia vào các hoạt động nhằm thỏa mãn nhu cầu. Những nhu cầu này phải được nhận thức và đặt trong mối quan hệ xã hội tương ứng với trình độ phát triển nhất định của nền sản xuất xã hội đó.

KHÁI NIỆM

Lợi
nhuậ
n

Lợi
tức

Lợi ích kinh tế là một trong những động lực quan trọng thúc đẩy con người tham gia vào các hoạt động kinh tế nhằm thỏa mãn nhu cầu vật chất của con người.

Địa
tô

Tiền
công

Động lực trực tiếp của các chủ thể kinh tế và hoạt động kinh tế - xã hội.

VAI TRÒ

Cơ sở thúc đẩy sự phát triển các lợi ích khác.

5.3. Lợi ích kinh tế và các quan hệ lợi ích kinh tế

Quan hệ lợi ích kinh tế

Là mối quan hệ giữa các chủ thể kinh tế (cá nhân, doanh nghiệp, tổ chức...) nhằm mục tiêu xác lập những lợi ích kinh tế.

Thống nhất:
Lợi ích của
chủ thể này
hài hòa với lợi
ích của chủ
thể khác

Mâu thuẫn: Lợi ích của chủ thể này đối lập với lợi ích của chủ thể khác

5.3. Lợi ích kinh tế và các quan hệ lợi ích kinh tế

Các nhân tố ảnh hưởng quan hệ lợi ích kinh tế

Trình độ phát triển của lực lượng sản xuất

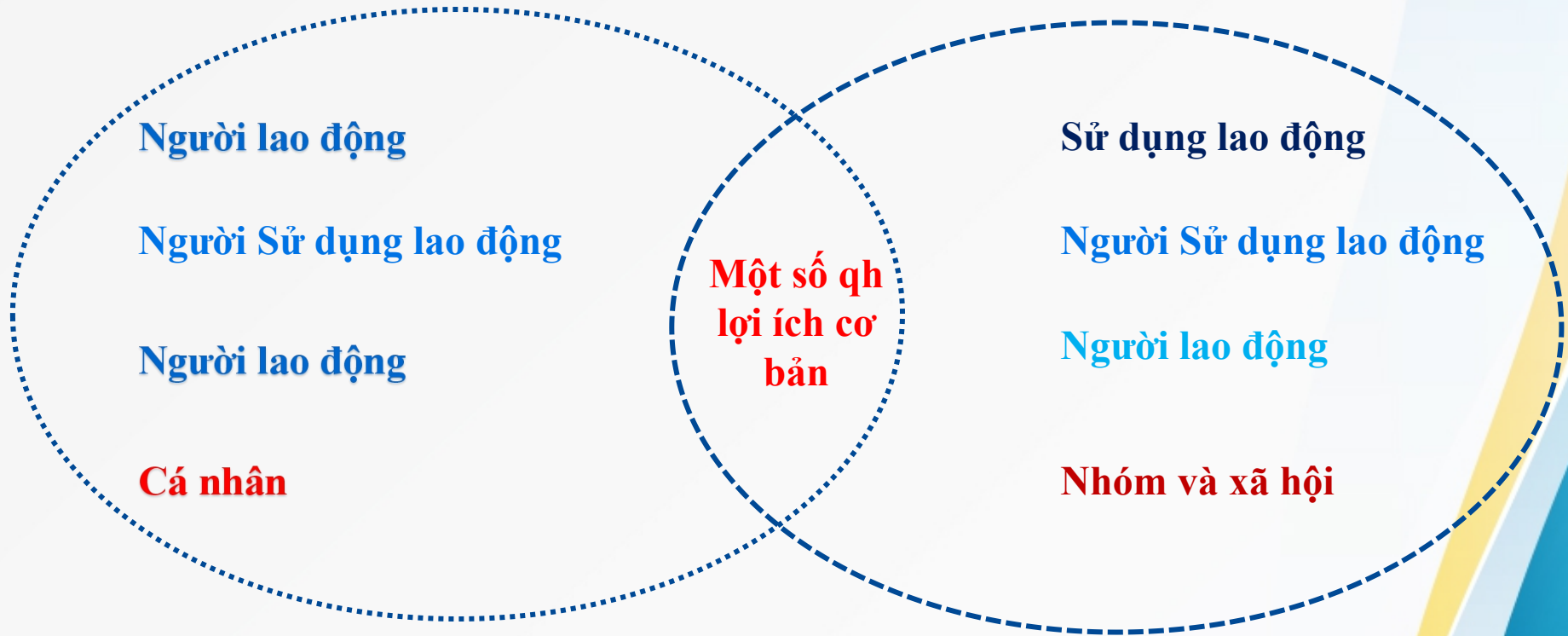
Địa vị của chủ thể trong quan hệ thống quan hệ sản xuất

Chính sách phân phối thu nhập

Hội nhập kinh tế quốc tế

5.3. Lợi ích kinh tế và các quan hệ lợi ích kinh tế

5.3. Lợi ích kinh tế và các quan hệ lợi ích kinh tế

Bảo đảm lợi ích hợp pháp, tạo môi trường thuận lợi cho hoạt động tìm kiếm lợi ích pháp của các chủ thể kinh tế

Điều hòa lợi ích giữa các chủ thể kinh tế (cá nhân - doanh nghiệp - xã hội)

Vai trò của nhà nước trong đảm bảo hài hòa các quan hệ lợi ích

Kiểm soát, ngăn ngừa các quan hệ lợi ích ảnh hưởng tiêu cực đến xã hội

Giải quyết mâu thuẫn trong quan hệ lợi ích kinh tế